

12. Жайворонок В. В. Проблема концептуальної картини світу та мовного її відображення / В. В. Жайворонок // *Культура народів Причорномор'я*. – 2002. – № 32. – С. 51–53.
13. З голосу мами : Фольклорний світ села Волиці / укл. Н. В. Гуйванюк. – Чернівці : Чернівецький нац. ун-т, 2013. – 352 с.
14. Закарпатські пісні та коломийки / Упоряд. М. М. Кречко, П. В. Лінтур. – Ужгород : «Карпати», 1965. – 351 с.
15. Календарно-обрядові пісні / Упоряд., передм., приміт. О. Ю. Чебанюк. – К. : Дніпро, 1987. – 392 с.
16. Кісь О. Жінка в традиційній українській культурі (друга половина XIX – початок XX ст.) : монографія / Оксана Кісь; НАН України, Ін-т народознавства. – 2-ге вид. – Львів, 2012. – 287 с.
17. Колядки і шедрівки. Зібрав Володимир Гнатюк. Том I // *Етнографічний збірник. Видає Етнографічна комісія Наукового товариства імені Шевченка*. – Львів, 1914. – Том 35.
18. Колядки та шедрівки. Зимова обрядова поезія трудового року/ О. І. Дей. – К. : Наук. Думка, 1965. – 804 с.
19. Колядки та шедрівки в сучасних записах / Упоряд. С. А. Китова. – Черкаси: Брама, вид. Вовчок О. Ю., 2003. – 248 с.
20. Кононенко В. Концепти українського дискурсу / В. Кононенко. – К.; Ів.-Франківськ: Плай, 2004. – 248 с.
21. Костомаров Н. Очерк домашней жизни и нравов великорусского народа в XVI и XVII столетиях // *Собрание сочинений. Исторические монографии и исследования*. – Кн. 8. – Т. XIX. – СПб., 1906. – С. 6–176.
22. Костомаров Н. Семейный быт в произведениях южнорусского народного песенного творчества // *Собрание сочинений. Исторические монографии и исследования*. – Кн. 8. – Т. XIX. – СПб., 1906. – С. 933–1081.
23. Краткий словарь по социологии / Под ред. Д. М. Гришиани, Н. И. Лопатина. – М., 1988. – 479 с.
24. Мацько Л. І. Теоретичні засади лінгвокультурогічного аналізу тексту // *Науковий часопис НПУ імені М. П. Драгоманова Сер. 10; Проблеми граматики і лексикології української мови*. – К. : НПУ, 2008. – Вип. 3. – Кн. 2. – С. 311–322.
25. Народні пісні в записах Івана Вагилевича / [упоряд., вступ. ст. і прим. М. Й. Шалати]. – К. : Муз. Україна, 1983. – 159 с.
26. Народні пісні в записах Михайла Павлика / [упоряд. і приміт. О. І. Дея, В. А. Качкана]. – К. : Муз. Україна, 1974. – 319 с.
27. Словарь української мови: В 4 т. / НАН України. Ін-т укр. мови; Упоряд. з доданням влас. матеріалу Б. Грінченко.– [Ре-принт вид.]. – К. : Наук. думка, 1996–1997.
28. Словник синонімів української мови: У 2 т. / НАН України. Ін-т мовознавства ім. О. О. Потебні, Ін-т укр. мови. – К. : Наук. думка, 2006. – (Словники України) [Т. 2] : О – Я / [Бурячок А. А., Гнатюк Г. М., Головашук С. І. та ін.; Редкол.: А. А. Бурячок та ін.], 2006. – 953, [1] с. – Авт. зазнач. на звороті тит. арк.
29. Словник української мови: в 11 т. / редкол. : І. К. Білодід [голова] та ін.; Акад. наук УРСР, Ін-т мовознавства ім. О. О. Потебні. – К. : Наук. Думка, 1970–1980.
30. Телия В. Н. Коннотативный аспект семантики номинации единиц / В. Н. Телия. – М. : Наука, 1986. – 312 с.
31. Українські народні пісні в записах Зоріана Доленги-Ходаковського (з Галичини, Волині, Поділля, Придніпрянщини і Полісся) // Упоряд., текстолог. інтерпретація і комент. О. І. Дея. – К. : Наук. думка, 1974. – 782 с.
32. Франко І. Що таке поезія? / І. Франко // *Вибір декламацій для руських селян і міщан*. – Львів, 1902. – С. 10–11.
33. Allport G. *The Nature of Prejudice*. – Reading, MA: Addison-Wesley, 1954. – 369 p.
34. Lippmann W. *Public Opinion*. – New York: MacMillan, 1922. – 427 p.

УДК 811.161.1'373.46

Н. О. Школьна,*Івано-Франківський національний технічний університет нафти і газу, м. Івано-Франківськ***ВИЗНАЧЕННЯ ТЕРМІНА В СУЧАСНІЙ ЛІНГВІСТИЦІ**

Статтю присвячено аналізу напрямів досліджень терміна у роботах вітчизняних та зарубіжних лінгвістів. Висвітлено основні підходи щодо визначення терміна, його функцій та ознак. Запропоноване власне визначення поняття «термін».

Ключові слова: термін, термінологія, слово, особливості термінів, дефініція терміна.

The article deals with analysis of the term research trends in the works of domestic and foreign linguists. The main approaches to the term definition have been shown as well as its functions and properties. The own definition of the notion «term» was worked out.

Key words: term, terminology, word, characteristics of terms, term definition.

Постановка наукової проблеми та її значення. Підвищений інтерес науковців викликають проблеми, пов'язані з формуванням термінології, оскільки глобалізація, технологізація промислових сфер та побутового життя спричиняють збагачення національної мови новими лексичними одиницями, а також насичення загальноновживаної мови різними термінами. Питання виникнення і використання термінів, що сьогодні вживаються в різних галузях: політиці, промисловості, економіці, екології тощо, вимагає від науковців впорядкування нових лексичних одиниць, оскільки процес «масового виникнення нових термінів, термінологічних полів і цілих термінологічних систем, і вносить серйозні зміни в уже існуючі термінологічні системи» [17, с. 7]. У зв'язку з тим, що «кількість термінів у розвинутих мовах багатократно перевищує чисельність загальноновживаних слів і досягає зараз кількох мільйонів лексичних одиниць і ця величина невинно зростає» [8, с. 9], виникає необхідність аналізу їх та впорядкування, що становить актуальність нашої студії. **Мета** – висвітлення основних теоретичних аспектів дослідження поняття «термін» у сучасному мовознавстві. Завдання дослідження включає проведення аналізу існуючих дефініцій поняття «термін», а також вироблення власного визначення.

Поняття «термін» з'явилося у лінгвістичній науці у XIX ст. У 30-х роках наступного століття Е. Вюрстер започаткував науки про терміни, визначивши проблемні питання щодо наступних термінологічних досліджень. Пізніше В. В. Виноградов сформував сутність терміна у своїй роботі «Русский язык», визначаючи умови виникнення терміна: якщо слово стає засобом логічного визначення, тоді воно науковий термін. Подальші визначення терміна науковцями різняться. До сьогодні у термінології не існує загально прийнятого визначення терміну. В. Д. Табанакова пояснює це тим, що «наявність великої кількості розумінь і визначень терміна підтверджує неможливість створення універсального визначення, що є характерним і для слова і, ймовірно, для більшості понять» [22, с. 28]. Р.І. Комарова коментує цю ситуацію таким чином: «Немає одиниць більш багатограннішої і невизначеної, ніж термін, при цьому спостерігається декілька підходів до визначення терміна: одні дослідники намагаються дати йому достатньо логічне визначення, інші – намагаються описово розкрити зміст терміну, приписуючи йому характерні ознаки; треті – виділяють термін шляхом протиставлення його

будь-якій негативній одиниці; четверті шукають суперечливі процедури виділення термінів, щоб потім прийти до чіткого визначення цього поняття; п'яті намагаються дати хоча б «робоче» визначення» [14, с. 7].

Слід зазначити, що наразі розрізняють декілька підходів до визначення терміна: нормативний або субстанційний, функціональний або дескриптивний і системний. Представники субстанційного підходу Д. С. Лотте, В. П. Даниленко, Т. Л. Канделаки, Б. М. Головін розглядають термін як особливе слово чи словосполучення, яке відмежується і протиставляється загальноживаному за своєю семантичною і граматичною структурою. При цьому до терміна як статичного елемента мови, висуваються особливі вимоги, а саме однозначність, вмотивованість, точність, системність. Цей підхід часто критикується, оскільки термін не завжди є однозначним і може входити до різних терміносистем [23, с. 11–12].

Представники функціонального підходу Е. Ф. Скороходько, В. М. Лейчик, С. В. Гринев-Гриневич вважають, що термін – це функція, тип вживання лексичної одиниці. Розглядаючи термін як динамічний елемент системи, Е. Ф. Скороходько вказує на ознаки, що є критеріями приналежності мовної одиниці до категорії термінів: співвіднесеність зі спеціальним поняттям; відтворюваність; наявність дефініції, яка вміщує термін [21, с. 7]. Такий підхід до трактування терміну є логічним, бо в його основі лежать функції, що виконує термін, але багато з цих самих функцій притаманні загальноживаному слову. З іншого боку поняття «функція терміна» ще не визначене і обговорюється лінгвістами.

При системному підході до визначення терміну (К. Я. Авербух, М. О. Карпова) наголошується існування терміна у впорядкованій системі та його зв'язки з іншими елементами терміносистеми. Системна концепція «декларує первинність цілого (системи) і вторинність її елемента (терміна) [2, с. 13]. Системний підхід можна вважати достатньо обґрунтованим, послідовним і логічним, адже термін не може існувати ізольовано і будь-яке слово, словосполучення чи знак може стати терміном знаходячись тільки у певній системі.

Новий підхід до розуміння природи терміну виявляє когнітивна парадигма, яка акумулює професійно-наукове знання, отримане за період існування людства. З появою когнітивного підходу мова стала вивчатись як засіб доступу до всіх ментальних процесів, які відбуваються у голові людини і визначаючим її власне буття і функціонування в суспільстві [15, с. 9].

Поняття «термін» використовується у будь-якій науковій галузі та дисципліні, кожна з яких віддзеркалює власне ті його властивості, що використовуються для вирішення нагальних завдань. Виходячи з цього, доречним буде розглянути та проаналізувати його визначення для розроблення нашої робочої дефініції.

Таблиця 1

Визначення поняття «термін» вітчизняними та зарубіжними науковцями

О.С. Ахманова [3, с. 472]	Слово чи словосполучення спеціальної (наукової, технічної і т.п.) мови, яке створене, отримане чи запозичене для точного вираження спеціальних понять і позначення спеціальних предметів.
Г.О. Винокур [4, с. 21]	У ролі терміна може виступати будь-яке слово... термін – це не особливе слово, а тільки слова в особливій функції, функції найменування спеціального поняття, назви спеціального предмета чи явища.
Б.М. Головін [5, с. 5]	Термін – це слово чи підрядне словосполучення, яке має спеціальне значення, що виражає і формує професійне поняття і застосовується у процесі пізнання та засвоєння наукових і професійно-технічних об'єктів та відношень між ними.
В.П. Даниленко [7, с. 15]	Термін – це слово чи словосполучення спеціальної сфери вживання, що являється найменуванням спеціального поняття і вимагає дефініції.
А.С. Д'яков [8, с. 10]	Термін – окреме слово чи утворене на базі іменника підрядне словосполучення, що означає професійне поняття та призначене для задоволення специфічних потреб спілкування у сфері певної професії (наукової, технічної, виробничої, управлінської...).
Т.Л. Канделаки [9, с. 7]	Під терміном розуміється слово чи лексикалізоване словосполучення, яке вимагає для встановлення свого значення у відповідній системі понять побудови дефініції.
В.І. Карабан [10, с. 315]	Термін – мовний знак, що репрезентує поняття спеціальної, професійної галузі науки або техніки, зазначаючи при цьому, науково-технічні терміни становлять суттєву складову науково-технічних текстів.
І.С. Квітко [11, с. 21]	Термін – це слово чи словесний комплекс, що співвідноситься з поняттям певної організованої галузі пізнання (науки, техніки), що вступають у системні відносини з іншими словами та словесними комплексами й утворюють разом з ними в кожному окремому випадку та в певний час замкнену систему, яка характеризується високою інформативністю, однозначністю, точністю та експресивною нейтральністю.
А.Я. Коваленко [13, с. 258]	Терміном вважається нейтральне слово або словосполучення, яке вживається для точного вираження понять та назв предметів. Невід'ємні риси терміна – абстрактний характер, однозначність і системність.
Д.С. Лотте [18, с. 22]	Термін – це слово чи словосполучення, яке має спеціальне значення, виражає і формулює професійне поняття, а також використовується у процесі пізнання та освоєння науково-технічних об'єктів та відношень між ними.
О.С. Селіванова [20, с. 617]	Термін – слово чи словосполучення, що позначає поняття спеціального спілкування в науці, виробництві, техніці, мистецтві, у конкретній галузі знань чи людської діяльності.
Е.Ф. Скороходько [21, с. 7]	Науковий термін – слово чи усталене словосполучення, яке виражає спеціальне поняття науки, техніки або іншої галузі людської діяльності, та має дефініцію, яка розкриває ті ознаки цього поняття, що є релевантним саме для цієї галузі.
В.Д. Табанакіна [22, с. 37]	Науковий термін – це мовний знак, який виражає спеціальне поняття і відображає місце цього поняття у відповідній системі значень. Наукова термінологія являє собою систему термінів, за якою завжди стоїть система понять, що реалізується у його дефініції. Власне системність і понятійність відрізняють термін від нетерміна і надають спеціальній лексиці статус термінології.
Ф.А. Циткіна [23, с. 10]	Термін – мовний знак, що репрезентує наукове поняття спеціальної, професійної галузі знань.

Серед ознак терміна можна виокремити такі:

Дефініційність, тобто наявність дефініції, яка чітко окреслює, обмежує значення терміна (О. О. Реформатський, Б. М. Головін, А. С. Д'яков, Т. Р. Кияк, З. Б. Куделько).

Моносемічність, тобто наявність одного значення в межах одного термінологічного поля (Д. С. Лотте, О. О. Реформатський, В. П. Даниленко, А. С. Д'яков, Т. Р. Кияк, З. Б. Куделько, О. С. Селіванова). Питання однозначності терміна трактується сьогодні по-різному. Більшість науковців вважає, що терміни не повинні обов'язково бути однозначними, при цьому не можна вважати термінологічну одиницю неповноцінною чи непотрібною лише через те, що вона не має певної властивості, хоча і застосовується певний час користувачами [8, с. 13].

Системність [19, с. 124], тобто належність до термінологічної системи, його однозначність, точність і визначеність у певній термінологічній системі. «Властивість терміна, яка відображає нерозривний зв'язок терміна з поняттям і проявляється у його класифікаційній приналежності, називається системністю (систематичністю)» [11, с. 14].

Семантична окресленість, тобто чіткі межі між семантикою термінів задля уникнення непорозумінь та неточностей (О. О. Реформатський, Д. С. Лотте, Г. О. Винокур, І. С. Квітко). «Термін – складне явище, специфіка якого визначається як приналежністю до двох систем (логіко-понятійної системи певної галузі знання і лексичній системі загальнолітературної мови), так і особливостями функціонування переважно у сфері професійного спілкування. Власне тут у всій повноті реалізується інформативні властивості терміна. Оскільки інформація у сфері професійної діяльності науково-технічних працівників фіксується і поширюється у повідомленнях, можна сказати, інформаційні функції терміна реалізуються у тексті повідомлення [12, с. 6].

Стилістична нейтральність, запобігання конотацій, тобто терміни є експресивно нейтральні, хоча спостерігається інтенсивність деяких семантичних складових (О. О. Реформатський, О. С. Селіванова, А. С. Д'яков, Т. Р. Кияк, З. Б. Куделько).

Особливе відношення щодо синонімії, антонімії, полісемії та омонімії, які є не бажаними в межах однієї терміно-системи, хоча на рівні кількох субмов полісемія є досить поширеною. Синонімія часто перешкоджає взаєморозумінню (В. П. Даниленко, А. С. Д'яков, Т. Р. Кияк, З. Б. Куделько).

Інтернаціональність, тобто наявність термінів-інтернаціоналізмів в деяких випадках полегшує міжнаціональне спілкування [19, с. 118–119].

Відносна незалежність від контексту, тобто значення терміна визначається системою понять і не може залежати від речення, у якому його вжито (Д. С. Лотте, А. С. Д'яков, Т. Р. Кияк, З. Б. Куделько).

Простота, милозвучність. Відповідність нормам і правилам певної мови запобігає появі професійних жаргонізмів, які походять з діалектизмів чи варваризмів (Д. С. Лотте, А. С. Д'яков, Т. Р. Кияк, З. Б. Куделько, О. С. Селіванова).

Найчастіше мовознавці визначають такі основні функції терміна:

– номінативна [12, с. 16];

– дефінітивна, тобто наявність чіткої дефініції [8, с. 12];

– номінативна і дефінітивна [16, с. 197].

Слід зауважити, що функції, які притаманні термінам, властиві певною мірою і загальноживаній лексиці. Роль терміна не можна обмежувати функцією тільки «найменування» [18, с. 73–74]. В.В. Виноградов слушно зазначає, що слово виконує номінативну або дефінітивну функції, тобто є засобом чіткого позначення, і тоді воно – простий знак, або є засобом логічного визначення, тоді воно – науковий термін.

Оскільки «майже всі сучасні терміни будуються на основі інших термінів чи слів загальної мови» [18, с. 24], питання визначення критеріїв відмежування терміна від «нетерміна» залишається актуальним. Терміни часто протиставляють словам загальноживаної лексики, мотивуючи це тим, що «термін існує лише стільки, скільки є елементом цієї системи» [1, с. 11]. Розглядаючи статус терміна, С.В. Гринев-Гриневич перш за все звертає увагу на його взаємовідношення з основною одиницею мови – словом, оскільки термін перед усім відноситься до загального класу одиниць, і його приналежність до спеціальної лексики являється вторинною, специфічною рисою, а ця специфіка в першу чергу обумовлена співвідношеннями і, зокрема, опозицією щодо загальноживаної лексики [6, с. 24].

Основна відмінність терміна від загальноживаної лексики криється у спеціальній області вживання, на чому і ґрунтується критерій термінологічності. Межа між термінологічною і загальноживаною лексикою нестабільна. Вона має не історичний, а функціональний характер і постійно триває як процес перетворення термінів у загальноживані слова, так і використання загальної лексики для формування термінологій, коли на основі уявлень формуються поняття [6, с. 26].

Проаналізувавши дефініції поняття «термін» українських і зарубіжних дослідників, а також беручи до уваги характеристики та властивості терміна, пропонуємо таке визначення поняття: термін – це мовний знак виражений словом, словосполученням чи особливим символом, що має чітку дефініцію для позначення певного поняття галузі знання чи діяльності людини, прийнятого у професійній сфері і є результатом взаємодії комунікації та когніції. Запропонована дефініція, на наш погляд, відображає суть усіх проаналізованих визначень, оскільки будь-яке слово чи словосполучення, одиниця мови чи особливий символ, у першу чергу, є знаком; по-друге, термін не тільки номінує поняття, предмет, чи явище, він має дефініцію, яка і створює зв'язок між терміном та поняттям; більш того, будь-який термін належить до певної області знань.

Перспективним напрямком подальших досліджень вважаємо дослідження класифікації термінів на прикладі сучасної німецької фахової мови промислової автоматизації.

Література:

1. Авербух К. Я. Общая теория термина : [Текст] / К. Я. Авербух. – Иваново, 2004. – 252 с.
2. Авербух К. Я. Лексические и фразеологические аспекты перевода : учеб.пособие для студ.высш.учеб.заведений [Текст] / К. Я. Авербух, О. М. Карпова. – М. : Издательский центр «Академия», 2009. – 176 с.
3. Ахманова О. С. Словарь лингвистических терминов : [Текст] / О. С. Ахманова. – М. : Из-во «Советская энциклопедия». – 1966. – 606 с.
4. Винокур Г. О. О некоторых явлениях словообразования в русской технической терминологии [Сб. ст. по языковедению] / Г. О. Винокур // Труды Моск. ин-та истории, философии и лит. – 1939. – Т. V. – С. 3–54.
5. Головин Б. Н. Лингвистические основы учения о терминах [Текст] / Б. Н. Головин, Р. Ю. Кобрин. – М. : Высш. шк., 1987. – 104 с.
6. Гринев-Гриневич С. В. Терминоведение : [учеб. пособие для студ. высш. учеб. заведений] / С. В. Гринев-Гриневич. – М. : Издательский центр «Академия», 2008. – 304 с.
7. Даниленко В. П. Русская терминология. Опыт лингвистического описания [Текст] / В. П. Даниленко. – М., 1977. – С. 246
8. Д'яков А. С. Основы терминотворения: семантичні та соціолінгвістичні аспекти [Текст] / А. С. Д'яков, Т. Р. Кияк, З. Б. Куделько. – Київ : Видавничий дім «KM Academia», 2000. – 218 с.

9. Канделаки Т. Л. Семантика и мотивированность терминов. [Текст] / Т. Л. Канделаки. – Издательство «Наука», 1977. – 166 с.
10. Карабан В. І. Переклад англійської наукової і технічної літератури. Граматичні труднощі, лексичні, термінологічні та жанрово-стилістичні проблеми. [Текст] / В. І. Карабан. – Вінниця : Нова Книга, 2004. – 576 с.
11. Квитко І. С. Термин в научном документе. [Текст] / И. С. Квитко. – Львов : Издательское объединение «Вища школа», 1976. – С. 125.
12. Квитко И. С. Терминологические проблемы редактирования. [Текст] / И. С. Квитко, В. М. Лейчик, Г. Кабанцев. – Львов : Высшая школа, 1986. – 151 с.
13. Коваленко А. Я. Науково-технічний переклад : [Текст] / А. Я. Коваленко. – Тернопіль : Видавництво Карп'юка, 2004. – 284 с.
14. Комарова Р. И. Терминосистема подъязыка евристики (на матери але англ. яз): автореф. дис. ... канд. филол. наук / Р. И. Комарова. – Одесса, 1991.
15. Кубрякова Е. С. Язык и знание : На пути получения знаний о языке : Части речи с когнитивной точки зрения. Роль языка в познании мира [Текст] / Е. С. Кубрякова. Рос. академия наук. Ин-т языкознания. – М. : Языки славянской культуры. 2004. – 560 с. – (Язык. Семиотика. Культура)
16. Левковская К. А. Теория слова, принципы ее построения, аспекты изучения лексического материала : [Текст] / К. А. Левковская. – Москва : Русский язык, 1962. – 296 с.
17. Лейчик В. М. Терминоведение. Предмет, методы, структура : [Текст] / В. М. Лейчик. – М. : Книжный дом «Либроком», 2009. – 256 с. – (Изд. 4-е)
18. Лотте Д.С. Основы построения научно-технической терминологии : [Текст] / Д. С. Лотте. – М. : Издательство Академии Наук СССР, 1961. – 157 с.
19. Реформатский А. А. Введение в языковедение / А. А. Реформатский / [Под ред. В. А. Виноградова]. – М. : Аспект Пресс, 2000. – 536 с.
20. Селіванова О. О. Сучасна лінгвістика: термінологічна енциклопедія [Текст] / О. О. Селіванова. – Полтава : Довкілля – К. – 716 с.
21. Скороходько Е. Ф. Термін у науковому тексті : [Текст] / Е. Ф. Скороходько – К. : Логос, 2006. – 99 с.
22. Табанакова В. Д. Идеографическое описание научной терминологии в специальных словарях. Дисс... докт. филол. наук : 10.02.21 / Табанакова Вера Дмитриевна. – Тюмень, 2001. – 285 с.
23. Циткина Ф. А. Терминология и перевод (к основам сопоставительного терминоведения) : [Текст] / Ф. А. Циткина. – Львов : Издательство при Львовском государственном университете. Издательское объединение «Вища школа», 1988. – 157 с.

УДК 821.161

О. А. Шумейко,

Національний юридичний університет імені Ярослава Мудрого, м. Харків

ЗАСАДИ ЛІНГВІСТИЧНОГО АНАЛІЗУ КОМІЧНОГО В УКРАЇНСЬКІЙ ПОЕЗІЇ

У статті досліджено теоретичні засади лінгвістичного аналізу комічного в українській поезії, висвітлено сутність комічного як категорії естетики й лінгвістики на основі праць з теорії комічного, з'ясовано стан розроблення проблеми та визначено особливості методики аналізу комічного в поетичній мові.

Ключові слова: поетична мова, комічне, іронія, гумор, сатира, сарказм, ідіостиль, образ.

ОСНОВЫ ЛИНГВИСТИЧЕСКОГО АНАЛИЗА КОМИЧЕСКОГО В УКРАИНСКОЙ ПОЭЗИИ

В статье исследованы теоретические основы лингвистического анализа комического в украинской поэзии, освещена суть комического как категории эстетики и лингвистики на основе работ по теории комического, выявлен уровень разработки проблемы та определены особенности методики анализа комического в поэтическом языке.

Ключевые слова: поэтический язык, комическое, ирония, юмор, сатира, сарказм, идиостиль, образ.

USING LINGUISTIC ANALYSIS OF COMIC UKRAINIAN POETRY

In the article the theoretical basis of linguistic analysis comic in Ukrainian poetry, highlights the essence of the comic as a category of aesthetics and linguistics works based on the theory of the comic, revealed the state of development problems and peculiarities of analysis techniques comic in poetic language.

In modern science, the term «comic» is used as a generic term to describe a variety of phenomena that can cause laughter. Among the expressions of comic researchers isolated humor, irony, satire and sarcasm. At present there is no universally accepted definition of the content and scope of terms called comic types, specific relationships between humor, irony, satire and sarcasm, but in the end, the number of species comic. Difficulty theoretical development problems comic conditioned by the fact that some of its categories (especially irony) are seen as historically variables that reveal their semantic dynamics in different periods of literary-aesthetic and practical thought.

The object of analysis is a comic genres of Ukrainian poetry, Non humorous or satirical. This does not mean that the structure of the poetic text, which refers to the philosophical, or civil love lyric, the comic is something unnatural. On the contrary, it is functioning in these comic genres of modern Ukrainian literature demonstrating its crucial role, which is revealed in the semantic and compositional plan of a literary text. Another feature of the object of analysis is the lack of clear boundaries between the comic and nekomichnym and often implicit expression comic.

Language comic expression directly related to the peculiarities of Ukrainian poetic language of the second half of the twentieth century (suggestibility, appeals to extra-linguistic reality, conscious guideline to overcome stereotyped metaphors departure from the ideological cliches, major, pathos, irony as a language game, etc.).

Language units as elements of poetic image that sells comic (humorous, ironic, satirical, sarcastic) principle, characterized poetic grammar rules, including violations established in the language of traditional compatibility of the word, combining different styles of speech strata, deviation from the formative, morphological rules and so on. Syntagmatic localized language units poetic text at the same time are not located in their prospective and retrospective semantic relations of the structural elements of the poetic text.

Key words: poetic language, comical, irony, humor, satire, sarcasm, idiostyle, image.

Для сучасного українського мовознавства важливим є дослідження теоретичних засад лінгвістичного аналізу комічного в українській поезії.

Об'єктом аналізу є комічне в тих жанрах української поезії, що не належать до гумористичних або сатиричних.

Мета статті – дослідити теоретичні засади лінгвістичного аналізу комічного в українській поезії, висвітлити сутність комічного як категорії естетики й лінгвістики на основі праць з теорії комічного, з'ясувати стан розроблення проблеми та визначити особливості методики аналізу комічного в поетичній мові.